

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning ändras. Det uppställs kvantitativa begränsningar för privat införsel och innehav av tobaksprodukter vars förpackningar är märkta på ett sätt som avviker från kraven i tobakslagstiftningen. Den som bryter mot begränsningarna kan enligt förslaget bestraffas för tobaksproduktsförseelse.

Syftet med propositionen är att särskilt säkerställa att de finsk- och svenskspråkiga varningstexterna på tobaksprodukternas förpackningar är effektiva i en situation där importen av tobak som resgods från andra medlemsstater i Europeiska unionen frisläpps.

Lagen avses träda i kraft vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	3
1. Inledning	3
2. Nuläge	3
2.1. Lagstiftning och praxis.....	3
Tobakspolitiska metoder	3
Varningstexter på tobaksprodukter enligt gemenskapsrätten	3
Språkrav på varningstexterna och import av tobaksprodukter	4
2.2. Bedömning av nuläget	5
Uppnåendet av målen för tobakspolitiken.....	5
Varningstexternas hälsopolitiska effekt.....	6
Inverkan på varningstexternas täckning av importen som resgods och smugglingen.....	6
Utvecklingen till och med 2009 av importen som resgods och av den olagliga smugglingen	7
3. Målsättning och föreslagna ändringar.....	8
3.1. Propositionens mål.....	8
3.2. Alternativa lösningsmodeller	8
3.3. Föreslagna ändringar	11
4. Propositionens konsekvenser	12
4.1. Ekonomiska konsekvenser	12
4.2. Konsekvenser för myndigheternas verksamhet.....	12
4.3. Konsekvenser för hälsan	13
5. Beredningen av propositionen	13
DETALJMOTIVERING.....	14
1. Lagförslag.....	14
2. Ikraftträdande.....	14
LAGFÖRSLAG	16
Lag om ändring av lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning	16

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Det centrala syftet med lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning (693/1976), nedan *tobakslagen*, är att minska tobaksrökningen och de men för hälsan som tobaken vållar.

Från ingången av 2004 har import av tobaksprodukter för eget bruk som resgods från andra medlemsländer i Europeiska unionen varit möjlig utan begränsningar så att man inte behöver betala tobaksaccis i Finland för importen. För importen som resgods från de nya medlemsstaterna högst till utgången av 2009 har dock bibehållits de begränsningar som har tillämpats på importen som resgods från tredje länder.

Dessa begränsningar av importen som resgods, som föreskrivs i lagen om påförande av accis (1469/1994), bör slopas senast under 2009, varvid importen som resgods och smugglingen av tobaksprodukter från närområdena – framför allt de baltiska länderna – hotar att öka betydligt. Genom den föreslagna lagen föreskrivs av hälsopolitiska orsaker om kvantitativa begränsningar för tobaksprodukter som förs in för eget icke kommersiellt bruk. De kvantitativa begränsningarna av importen som resgods från exempelvis de baltiska länderna förblir i praktiken oförändrade. På så sätt undviks en situation där en betydande del av de tobaksprodukter som förbrukas i Finland är försedda med andra texter på förpackningarna än sådana som gemenskapsrätten och tobakslagen kräver.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

Tobakspolitiska metoder

Enligt Världsbanken har prishöjningar på tobak genom reglering av beskattningen visat sig vara det effektivaste sättet att förebygga tobaksrökning, eftersom det gör att färre börjar röka, minskar antalet cigaretter som rö-

karna röker och gör att flera slutar röka. Dessutom kan man genom prishöjningar effektivt förebygga att barn börjar röka. Enligt flertalet undersökningar ökar också prishöjningar på tobak försöken att sluta röka.

Priserna på tobaksprodukter i Finland har höjts genom tobaksbeskattningen så att de för närvarande är de sjätte högsta bland Europeiska unionens medlemsländer. Regeringen avlät under höstsessionen 2008 till riksdagen regeringens proposition med förslag till lag om ändring av bilagan till lagen om tobaksaccis (RP 115/2008 rd), vars syfte är att genom accisförhöjningar som träder i kraft den 1 januari 2009 höja priset på tobaksprodukter med 7–16 %. Prishöjningarna beräknas minska tobaksrökningen speciellt i de lägre inkomstklasserna och bland ungdomar. Enligt förslaget från den arbetsgrupp som berett höjningarna ska en andra höjning av tobaksaccisen genomföras i början av 2010 och dimensioneringen och inriktningen av den ska vara beroende av den första höjningens inverkan på importen av tobak som resgods, den svarta marknaden och smugglingen.

Förutom genom prishöjningar kan tobaksrökningen minskas effektivt med flera andra metoder. Till dessa hör att begränsa tillgången till tobak, förbjuda reklam och säljfrämjande åtgärder, motreklam i massmedierna, varningstexter på cigarettförpackningar, publicering och spridning av forskningsresultat som gäller tobaksrökningens hälsoeffekter samt begränsning av tobaksrökning i allmänna lokaler och på arbetsplatser. Användningen av de åtgärder som föreskrivs i tobakslagen och andra åtgärder utvecklas även i fortsättningen i enlighet med målen för regeringsprogrammet.

Varningstexter på tobaksprodukter enligt gemenskapsrätten

I Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/37/EG om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillverkning, presentation och försäljning av to-

baksvaror, (*direktivet om tobaksvaror*) bestäms om texterna på tobaksprodukternas förpackningar. Tobakslagens innehåll motsvarar exakt direktivet om tobaksvaror eftersom lagen ändrades 2002 så att den stämmer överens med direktivet.

Bestämmelser om tobaksprodukters minutförsäljningsförpackningar ingår i 7 § i tobakslagen, enligt vilken den som tillverkar eller importerar tobaksprodukter innan de säljs eller på annat sätt överläts i näringsverksamhet ska förse förpackningarna med texter på finska och svenska som innehåller

1) en varning för de men för hälsan som tobaken vållar,

2) uppgifter om halterna av tjära, nikotin och kolmonoxid som uppstår vid rökning av en cigarett, samt

3) uppgifter som behövs för identifikation och spårning av produkten.

I social- och hälsovårdsministeriets förordning om märkningen på minutförsäljningsförpackningar för tobaksprodukter och om mängden skadliga ämnen och mätmetoder samt om provningslaboratorier (641/2002), som utfärdats med stöd av 7 § 3 mom. i tobakslagen, föreskrivs om antalet varningstexter på tobaksprodukter samt varningstexternas storlek och innehåll. Exempelvis de hälsovarningar som ska tryckas på cigarettpaket är av två slag: allmänna varningar och utförligare kompletterande varningar.

På minutförsäljningsförpackningens mest synliga yta ska det finnas en allmän varning: ”Rökning kan döda” eller ”Rökning skadar allvarligt dig själv och personer i din omgivning”. Användningen av dessa texter ska alterneras med 10 % noggrannhet. Den allmänna varningstexten skall täcka minst 32 % av minutförsäljningsförpackningens utsida.

Det finns 14 kompletterande varningar:

- 1) Rökare dör i förtid.
- 2) Rökning ger förträngningar i blodkärlen och orsakar hjärtinfarkt och stroke.
- 3) Rökning orsakar dödlig lungcancer.
- 4) Rökning under graviditeten skadar ditt barn.
- 5) Skydda barnen — låt dem inte andas in din tobaksrök.
- 6) Din läkare eller ditt apotek kan hjälpa dig att sluta röka.

7) Rökning är mycket beroendeframkallande. Börja inte röka.

8) Om du slutar röka löper du mindre risk att få dödliga hjärt- och lungsjukdomar.

9) Rökning kan leda till en långsam och smärtsam död.

10) Sök hjälp för att sluta röka: tfn 0800 148 484.

11) Rökning kan försämra blodflödet och orsakar impotens.

12) Rökning får din hy att åldras.

13) Rökning kan skada sperman och minskar fruktsamheten.

14) Rök innehåller bensen, nitrosaminer, formaldehyd och cyanväte.

De kompletterande varningstexterna ska alterneras med 10 % noggrannhet och de ska tryckas på den andra av förpackningens mest synliga yta. Den kompletterande varningstexten skall täcka 45 % av utsidan av den andra av detaljförsäljningsförpackningen mest synliga ytor.

Av tobaksprodukternas förpackningar ska också framgå de halter av tjära, nikotin och kolmonoxid som uppstår vid rökning. Den högsta tillåtna mängden tjära är 10 mg, nikotin högst 1 mg och kolmonoxid 10 mg per cigarett. Uppgifterna om dessa halter ska tryckas på en av cigarettförpackningens sidor så att texten täcker minst 12 % av sidan.

Platsen och tiden för tillverkning av tobaksprodukten ska också kunna identifieras och spåras med ett partinummer eller en liknande uppgift som är tryckt på förpackningen.

Språkrav på varningstexterna och import av tobaksprodukter

Enligt artikel 5.6 i direktivet om tobaksvaror ska varningstexterna och uppgifter tryckas på de officiella språken i den medlemsstat där varan släpps ut på marknaden. Enligt artikel 5.7 ska de tryckta texterna i regel inte kunna avlägsnas eller utplånas. I artikeln föreskrivs också om den yta som texterna ska uppta beroende på om medlemsstaten har ett, två eller tre officiella språk.

Såsom ovan konstaterats ska texterna enligt tobakslagen tryckas på finska och svenska i Finland. Enligt 8 § i nämnda förordning av

social- och hälsovårdsministeriet ska varningarna och texterna tryckas på förpackningarna på ett sådant sätt att de inte kan avläsna eller utplånas. När det gäller andra tobaksprodukter än cigaretter får varningarna eller texterna fästas vid förpackningarna med hjälp av klistermärken, under förutsättning att dessa inte kan avläsna.

Enligt direktivet om tobaksvaror får inga andra tobaksprodukter än sådana som är försedda med texter på medlemsstatens officiella språk tillhandahållas på marknaden i medlemsstaten. Med andra ord, fast produkter som släppts ut på marknaden i en medlemsstat i övrigt fullständigt motsvarar den harmoniserade lagstiftningen om varningstexter, får de enligt gemenskapsrätten på grund av språkkraven inte importeras för att säljas i en annan medlemsstat.

I praktiken säljs största delen av de tobaksprodukter som befolkningen använder inom medlemsstaten i fråga. I flera medlemsstater har man dock märkt att importen som resgods från andra medlemsstater ofta ökar efter skatthöjningar som företags för att främja folkhälsan. Enligt kommissionens rapport förs billig tobak in som resandeimport i synnerhet från de nya medlemsstaterna. Enligt rapporten har också smugglingen från något annat medlemsland eller ett tredje land ställvis ökat.

De begränsningar som gäller införseln av tobaksprodukter hänför sig för närvarande endast till accislagstiftningen. Enligt rådets direktiv 92/12/EEG om allmänna regler för punktskattepliktiga varor och om innehav, flyttning och övervakning av sådana varor, nedan *systemdirektivet*, får privatpersoner numera föra med sig tobaksprodukter från en annan medlemsstat utan begränsningar och utan att betala accis i ankomstlandet förutsatt att produkterna är avsedda för resenärens eget bruk.

Med avvikelser från detta har de gamla medlemsstaterna fått behålla tidsbestämda begränsningar av importen av accisfria tobaksprodukter som resgods gentemot vissa nya medlemsstater som anslöt sig till Europeiska unionen 2004, om de har fått en övergångstid för att kunna anpassa sin accis på tobaksprodukter till gemenskapens minimiaccisnivå. Man skulle ha fått genomföra

samma begränsningar även när Bulgarien och Rumänien anslöt sig till Europeiska unionen 2007, men Finland genomförde dem inte till denna del.

Begränsningarna av importen som resgods kan vara i kraft gentemot varje ny medlemsstat under den tid undantaget tillämpas. I Finland föreskrivs om begränsningarna i 18 b § i lagen om påförande av accis. Begränsningarna av den accisfria införseln är desamma som de som tillämpades i förhållande till tredje länder när övergångstiden började och de är t.ex. för Estlands del högst 200 cigaretter eller 250 gram pip- och cigarettobak till den 31 december 2009.

I direktivet om tobaksvaror och i tobakslagen föreskrivs det inte särskilt om en situation där varningstexterna på importerade produkter är skrivna på något annat än statens officiella språk. Som första medlemsland har man emellertid i Österrike stiftat en lag enligt vilken en privatperson får föra med sig eller för eget icke kommersiellt bruk lagra sådana tobaksprodukter vars varningstexter inte överensstämmer med den nationella lagstiftningen med endast följande begränsningar: 200 cigaretter, 50 cigarrer, 100 cigarrer eller 250 gram tobak eller en kombination av ovan nämnda mängder som inte överstiger 250 gram.

2.2. Bedömning av nuläget

Uppnåendet av målen för tobakspolitiken

Den övergripande lagstiftningen i syfte att minska tobaksrökningen trädde i kraft 1977. Med hjälp av den har man lyckats minska tobaksrökningen avsevärt: År 1949 rökte 76 % av de vuxna finländska männen dagligen, 1960 var motsvarande siffra 58, 1976 var den 40, 1996 ungefär 27 och 2007 ungefär 25. Enligt Folkhälsoinstitutets undersökningar har rökningen bland kvinnor till följd av tobakslagstiftningen vid motsvarande tidpunkt hållit sig på en internationellt sett låg nivå. År 2007 rökte enligt Folkhälsoinstitutet 16 % av kvinnorna i åldern 15–64 år dagligen.

Den dagliga tobaksrökningen bland unga har minskat i jämn takt på 2000-talet. Trots detta är det enligt internationella jämförelser vanligare att finländska ungdomar i åldern

14—18 år röker cigaretter än vad det är i andra länder. Enligt uppgifter från undersökningen om ungdomars hälsovanor använde 19 % av pojkarna i åldern 14—18 år och 20 % av flickorna tobaksprodukter dagligen 2007.

Tobaksrökning är ett hälsoproblem särskilt bland finländare med låg socioekonomisk status. Den utbredda tobaksrökningen bland de socioekonomiskt lägre befolkningsgrupperna är den viktigaste faktorn som förklarar hälsoskillnaderna mellan befolkningsgrupperna. Medan 11 % av de högre manliga tjänstemännen och 8 % av de kvinnliga rökte dagligen 2007, rökte 30 % av de manliga och 19 % av de kvinnliga arbetarna dagligen. Av de arbetslösa männen rökte 38 % dagligen och av de arbetslösa kvinnorna 22 %.

De socioekonomiska skillnaderna i ungdomarnas tobaksrökning är desamma som hos befolkningen i arbetsför ålder. Ungdomarnas tobaksrökning varierar speciellt mycket beroende på den ungas egen utbildning eller skolframgång. Det är vanligare att de som studerar i yrkesläroanstalter röker än att de som går i gymnasiet gör det. Över 41 % av dem som studerade till ett yrke rökte dagligen 2005. Enligt en skolhälsoenkät rökte 13 % av gymnasisterna dagligen vid samma tidpunkt.

Trots att tobaksrökningen har minskat finns det fortfarande ungefär en miljon rökare i Finland. Tobaksrökningen dödar fortfarande över 5 000 personer i Finland varje år. Exempelvis vart tredje cancersjukdomsfall beror på tobak. I vart femte hjärtrelaterat dödsfall är tobaken den viktigaste riskfaktorn. Varannan rökare dör i sjukdomar som beror på tobaken om han fortsätter att röka. Enligt Folkhälsoinstitutets undersökningar är majoriteten av rökarna (av männen 76 % och av kvinnorna 86 %) oroliga för tobaksrökningens inverkan på deras hälsa. Dessutom berättar största delen (60 %) att de vill sluta röka och bara 8 % uppger att de inte vill sluta.

Varningstexternas hälsopolitiska effekt

Tobakspolitikens mål är att färre ska börja röka och att flera ska sluta röka. Trots att största delen av dem som röker regelbundet

vill sluta är det få som lyckas göra det på egen hand. Højningar av tobaksaccisen inverkar på viljan att sluta. Också genom att utöka informationen om tobaksrökningens hälsoeffekter och framhäva nyttan med att sluta kan rökarnas uppmärksamhet fästas vid nackdelarna med fortsatt tobaksrökning. Det har redan gjorts lättare att sluta genom att tillgången till nikotinersättande produkter och behandlingar har utökats och genom att der erbjuds annan avvänjning.

De texter på förpackningarna som behandlar hälsofarorna med tobaksprodukter och nyttan med och möjligheterna att sluta röka har visat sig vara ett effektivt informationsredskap för att uppmuntra människor att sluta röka. Varningstexterna får enligt flertalet undersökningar rökarna att tänka på tobaksrökningens hälsofaror. Starka hälsovarningar och information om hur man kan sluta röka på tobaksförpackningarna ökar också motivationen att sluta röka. Denna uppgift betonar vikten av att behålla varningstexternas effekt som ett viktigt led i effektiviseringen av de tobakspolitiska åtgärderna.

Inverkan på varningstexternas täckning av importen som resgods och smugglingen

Den totala konsumtionen av cigaretter 2007 har uppskattats till cirka 6 000 miljoner cigaretter, varav de cigaretter som såldes i Finland uppskattas ha stått för en andel på cirka 82 %.

Cigaretter som förts in till landet på olika sätt har således stått för en andel på cirka 18 % av den totala konsumtionen. Andelen import som resgods uppskattas ha varit cirka 13 % och de smugglade cigaretter har andel cirka 5 %.

Uppskattningen grundar sig på att resande år 2007 enligt TNS-Gallups intervjuundersökningar förde med sig 812 miljoner cigaretter från utlandsresor. Antalet införda cigaretter ökade med 6 % jämfört med föregående år, men på det hela taget har importen av tobaksprodukter som resgods varit relativt stabil de senaste åren.

Över två tredjedelar av de cigaretter som resande förde med sig 2007 hade köpts aningen i fartygsbutiker eller i de baltiska län-

derna, framför allt Estland. Den genomsnittliga införda mängden per resa har varit cirka 350 cigaretter. Den genomsnittliga införda mängden överstiger således redan nu gränsen för accisfri resandehandeln, dvs. 200 cigaretter.

Av de resenärer som förde in cigaretter meddelade 40 % att de skaffat cigaretterna för någon annans bruk. Detta innebär att finländarna 2007 förde in över 400 miljoner cigaretter för någon annans bruk. Mängden är 5 % av den totala cigarettkonsumtionen.

Mängden insmugglade cigaretter uppskattas uppgå till cirka 300 miljoner cigaretter per år.

Statistiken över tullens beslag visar att den yrkesmässiga smugglingen övergått från alkohol till tobak efter accissänkningen på alkohol drycker 2004. År 2007 beslagtogs tullen sammanlagt 23 miljoner cigaretter.

Den stora prisskillnaden mellan Finland och Ryssland gör den olagliga handeln med tobak lockande för den organiserade brottsligheten och en betydande del av den olagliga handeln är också i händerna på organiserade kriminella grupper. Smuggling av tobak har blivit en finansieringskanal för den organiserade brottsligheten vid sidan av narkotikasmuggling, eftersom riskerna med tobaksmuggling är mindre och försäljningskanalerna enklare. Smuggeltobak förmedlas i första hand via privata kanaler, såsom arbetskamrater och bekanta. Man bör lägga märke till att merparten av den tobak som smugglas är äkta cigaretter och de är avsedda såväl för konsumtion i Finland som för andra länders marknader via Finland.

Redan nu är det ett hälsopolitiskt problem att andelen 13 % för importen som resgods och smugglingens andel på 5 % av den totala cigarettkonsumtionen består av sådana tobaksprodukter som är märkta i enlighet med andra medlemsstaters språkkrav. Situationen är denna trots att importen som resgods från de baltiska länderna fortfarande är begränsad. Importen av cigaretter som resgods utgjorde 2007 en lika stor andel av den totala cigarettkonsumtionen som importen av alkohol som resgods utgjorde av den totala alkoholkonsumtionen, trots att inga kvantitativa begränsningar tillämpas på resandehandeln av alkohol drycker.

Utvecklingen till och med 2009 av importen som resgods och av den olagliga smugglingen

Prisskillnaderna på tobaksprodukter t.ex. i förhållande till det närmaste grannlandet Estland är stora och därför skapar prishöjningar på inhemska tobaksprodukter lätt incitament till import som resgods. Mellan Estland och Finland företas 5,6 miljoner resor per år och det är lätt att föra in stora mängder tobaksprodukter på grund av deras storlek och vikt.

Priserna på cigarettpaket i Finland och Estland i början av 2008, euro 20 st./paket

Prisklass	Finland	Estland
Billigaste paket	3,20	1,00
Medelprissatt paket	3,90	1,40
Premium paket (Marlboro)	4,40	1,80

Skattelagstiftningens begränsningar av importen som resgods kan vara i kraft gentemot varje ny medlemsstat under tillämpningstiden för det undantag i fråga om minimiaccisen på tobak. Den tidpunkt då importen som resgods börjar öka drastiskt beror mest på om importen som resgods särskilt från Estland släpps fri redan under 2009 eller först i början av 2010.

Estlands parlament godkände den 14 juni 2007 en lagändring enligt vilken accisen på cigaretter har höjts den 1 juli 2008 så att Estland tack vare accisförhöjningen kan nå upp till minimiaccisnivån, om accisförhöjningen till fullo återspeglas i cigarettpriserna.

Däremot kommer Estland att höja accisen på finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter samt accisen på pip- och cigarettobak till miniminivån först den 1 januari 2010, vilket ger Finland rätt att fram till dess hålla kvar begränsningarna i importen av nämnda produkter som resgods.

När Finlands rätt att begränsa den accisfria importen av cigaretter som resgods från Estland upphör beror på prisutvecklingen i Estlands populäraste prisklass, för enligt Europeiska unionens lagstiftning beräknas uppnåendet av minimiaccisen på grundval av den populäraste prisklassen. Det är upp till Est-

land att själv fastställa den mest efterfrågade prisklassen och slå fast den tidpunkt då eventuella ändringar beaktas. För närvarande verkar det som minimiacciskravet kan uppfyllas tidigast i början av 2009. I varje händelse måste Estland senast i slutet av 2009 höja sin tobaksaccis till Europeiska unionens minimiaccisnivå.

När Estland höjer sin tobaksaccis till Europeiska unionens miniminivå senast i slutet av 2009, befrias importen som resgods från Estland från de kvantitativa begränsningarna enligt skattelagstiftningen. Man kan anta att importen av tobaksvaror som resgods då ökar betydligt, eftersom priserna på t.ex. cigaretter i Estland vid den tidpunkten antas vara ungefär hälften av priserna i Finland.

De prishöjningar på cigaretter som genomförs i Finland i början av 2009 och eventuellt i början av 2010 leder dessutom sannolikt till att importen som resgods ökar. Också smuglingen och den olagliga marknaden växer, eftersom prisskillnaden jämfört med alla nära grannländer blir större och vinsterna av försäljningen av tobaksprodukter som skaffats billigt ökar. Det finns också en risk för att den organiserade brottsligheten skapar en olaglig marknad för införsel och förmedling av tobaksprodukter i Finland.

När tobaksprodukter säljs lagligt på den finländska marknaden går det att övervaka deras sammansättning, marknadsföring och försäljning. När tobak säljs olagligt finns det ingen kontroll av åldersgränsen och risken är att en del av de tobaksprodukter som hamnat på den olagliga marknaden konsumeras av unga. Cigaretter som förts in från länder utanför Europeiska unionen kan dessutom ha egenskaper som gör att de är farligare för hälsan än cigaretter som säljs inom Europeiska unionen.

Enligt uppskattningar kan de accisförhöjningar på tobaksprodukter som genomförs 2009 och 2010 och det samtidiga sloandet av begränsningarna i fråga om accisfri import av tobak som resgods sammantaget leda till att andra tobaksprodukters andel av den totala tobakskonsumtionen än sådana som släppts ut på marknaden i Finland redan under 2009 eller senast i början av 2010 stiger från nuvarande cirka 18 % till över 30 %. Dessutom är det sannolikt att lägre utbildade

och unga konsumentgrupperna, vilkas tobaksrökning särskilt borde minska med alla samhällspolitiska medel, skaffar och konsumerar relativt sett ännu mera cigaretter som är införda från andra länder än så.

Liksom för närvarande kan en del av de införda tobaksprodukterna konsumeras av de privatpersoner som för in dem medan en del konsumeras av personer som skaffar sig tobaksprodukter som någon annan fört eller smugglat in för privat bruk.

Särskilt till följd av den växande importen som resgods kan tobaksmarknaden indelas i två delar: De produkter som säljs i Finland är försedda med märkningar på finska och svenska och de införda produkterna är försedda med märkningar på något annat språk.

3. Målsättning och föreslagna ändringar

3.1. Propositionens mål

Den information som ges via tobaksförpackningarnas varningstexter bör i stor omfattning nå alla konsumentgrupper på finska och svenska. Andelen tobaksprodukter som förts in från andra länder stod 2004 för i medeltal ungefär 13 % av den totala marknaden i Europeiska unionens medlemsländer. I Finland är andelen tobaksprodukter som förs in från andra länder redan nu 18 %. Om andelen tobaksprodukter som förs in till landet som import som resgods och genom smuggling ökar jämfört med nuläget, finns det risk för att hälsoinformationen om tobaksprodukternas farlighet äventyras och effekten av tobakslagens bestämmelser hotar att minska betydligt.

Propositionens samhälleliga mål är att andelen tobaksprodukter som är märkta på finska och svenska i enlighet med tobakslagen av alla konsumerade tobaksprodukter inte får minska avsevärt jämfört med nuläget.

3.2. Alternativa lösningsmodeller

Det finns flera legislativa metoder som kan användas för att uppnå målet. Importen som resgods och smuglingen beror till stor del på att prisskillnaderna på tobaksprodukter är mycket stora mellan Finland och vissa andra

medlemsländer i Europeiska unionen samt tredje länder. Som en teoretisk möjlighet kunde man tänka att den andel tobaksprodukter av den totala konsumtionen som släpps ut på marknaden i Finland skulle försvaras genom att man krymper dessa prisskillnader. Med en mindre prisskillnad än för närvarande kunde importen som resgods och smugglingen t.o.m. minska fast importbegränsningarna slopas. Prisskillnaden kunde minskas genom att beskattningen av och priserna på tobaksprodukter sänks i Finland. Åtgärden vore dock hälsopolitiskt motstridig, eftersom just prishöjningar betraktas som det effektivaste sättet att minska tobaksrökningen. En höjning av minimiaccisnivåerna på tobaksprodukter i Europeiska unionen skulle också minska prisskillnaderna, men en sådan höjning som skulle inverka på problemet har inte ens föreslagits.

Inverkan av prisskillnaderna mellan olika länder på importen av tobaksprodukter som resgods har reglerats effektivt med kvantitativa begränsningar av den accisfria importen. Skattelagstiftningens begränsningar av importen som resgods från tredje länder förblir oförändrade. Det hot som uppstår under 2009 beror dock framför allt på att systemdirektivet förbjuder medlemsstaterna att begränsa den accisfria importen som resgods från andra medlemsstater som utnyttjar prisskillnaderna på tobaksprodukter.

Varningstexternas inverkan kunde också förbättras på så sätt att tobaksprodukter som säljs till finländska konsumenter i andra medlemsstater i så stor utsträckning som möjligt förses med varningstexter och uppgifter enligt finsk lagstiftning. Det är emellertid osannolikt att näringsidkare i andra medlemsländer i tillräckligt stor omfattning skulle ta in tobaksproduktförpackningar med olika språkversioner i sitt sortiment och samtidigt kunna garantera att finländska köpare inte köper förpackningar med andra språk. Enligt direktivet om tobaksvaror får man dessutom inte i en annan medlemsstat eller ombord på ett fartyg som seglar under dess flagg sälja tobaksprodukter som är märkta med text på andra språk än landets officiella språk.

Man kan tänka sig att olagligt införda tobaksprodukter skulle i detta avseende utgöra ett större hot än laglig import för eget bruk

som resgods från andra medlemsstater. Så är det ändå inte, eftersom den som börjar konsumera andra tobaksprodukter än sådana som sålts i Finland blir utan all den information som finns tryckt på förpackningarna. Införsel och smuggling av tobaksprodukter för återförsäljning utan att accis betalas har även hittills varit kriminellt, och trots detta närmar sig de på detta sätt saluförda cigaretternas andel av den totala konsumtionen 10 %. När importen som resgods släpps fri hotar både den lagliga införseln för eget bruk och den olagliga införseln för återförsäljning att öka. I praktiken kan tullen inte veta om någon tänker använda de 20 cigarettkartonger han eller hon för med sig själv eller sälja dem till sina grannar och arbetskamrater. Såvida kan hotet inte bekämpas effektivt genom att åtgärder riktas enbart mot olaglig införsel och försäljning av tobaksprodukter.

I enlighet med den österrikiska modellen är det också möjligt att överväga att i tobakslagen föreskriva om begränsningar som gäller införsel och lagring av tobaksprodukter som förs in till Finland från andra länder. Om denna åtgärd riktas enbart mot sådana tobaksprodukter som inte motsvarar tobakslagens bestämmelser om märkning av förpackningarna, kan speciellt varningstexterna behålla en tillfredsställande effekt.

Då det gäller detta alternativ måste man dock i första hand överväga om privat införsel av tobaksprodukter från andra medlemsstater kan begränsas på hälsopolitiska grunder. Privat import från tredje länder kan i varje fall enligt gemenskapsrätten begränsas på lindrigare grunder än införsel från andra medlemsstater. Enligt rådets direktiv 2007/74/EG om undantag från mervärdesskatt och punktskatt på varor som införs av resande från tredjeländer bör det fortfarande föreskrivas nationellt om kvantitativa begränsningar för tobaksvaror som är undantagna från accis. Dessutom har de begränsningar av privat import av alkohol drycker från tredje länder som föreskrivs i 10 § i alkohollagen och i 8 § i förordningen om alkohol drycker och sprit (1344/1994) betraktats som berättigade i domstolspraxis (Dom C-394/97 Heinonen).

Bestämmelserna om accisfri import av tobaksprodukter som resgods i systemdirekti-

vet gäller åter inte situationen i fråga överhuvudtaget eftersom det i dem endast föreskrivs om en resenär ska betala accis eller inte för sin införsel.

Med hänsyn till direktivet om tobaksvaror vore det fråga om samma principiella lösning genom vilken direktivet redan för närvarande förbjuder kommersiell import och försäljning av alla andra tobaksprodukter än sådana som är försedda med texter på medlemsstatens officiella språk. Utgångspunkten i direktivet är att medlemsstaterna inte får förbjuda import, försäljning eller konsumtion av tobaksprodukter som är märkta i enlighet med direktivet. Från detta finns ett undantag, enligt vilket hälsovarningarna på minutförsäljningsförpackningarna för tobaksprodukter som säljs och annars överläts för användning i en medlemsstat ovillkorligen ska tryckas på medlemsstatens eget språk. Dessutom kan medlemsstaterna enligt artikel 13 i direktivet i enlighet med fördraget bibehålla eller anta strängare bestämmelser i fråga om tillverkning, import, försäljning och konsumtion av tobaksvaror, om de anser sådana bestämmelser vara nödvändiga för att skydda folkhälsan och förutsatt att de inte strider mot bestämmelserna i direktivet.

Man bör lägga märke till att syftet med direktivet om tobaksvaror enligt ingressen är att tillnärma de bestämmelser som gäller tillverkning, presentation och försäljning av tobaksvaror. Utgångspunkten är således att de bestämmelser som iaktas inom näringsverksamheten ska vara tillräckligt enhetliga. I direktivet om tobaksvaror hänvisas uttryckligen till artikel 95.3 i grundfördraget. Enligt denna artikel ska utgångspunkten vara en hög skyddsnivå när det gäller hälsa och att medlemsstaterna under vissa förutsättningar ska få behålla nationella bestämmelser som grundar sig på väsentliga behov att skydda medborgarnas hälsa.

Det föreskrivs inte särskilt i gemenskapsrätten om i vilken mån privat import av tobaksvaror kan tillåtas eller begränsas. Då blir det aktuellt att granska artikel 28 i grundfördraget enligt vilken kvantitativa importrestriktioner samt åtgärder med motsvarande verkan ska vara förbjudna mellan medlemsstaterna. Bestämmelsen hindrar dock inte sådana begränsningar som tillämpas utan dis-

kriminering och kan motiveras med grunder enligt artikel 30 i grundfördraget förutsatt att de lämpar sig för att uppnå sitt syfte och inte går längre än vad som är nödvändigt för att uppnå ett visst mål. Frågan om huruvida begränsningarna är tillåtna avgörs alltid i sista hand i Europeiska gemenskapernas domstol.

I artikel 30 i grundfördraget nämns skydd för människors hälsa som en grund som kan berättiga att den fria rörligheten för varor begränsas. Enligt artikel 154 i grundfördraget ska dessutom en hög hälsoskyddsnivå för människor säkerställas vid utformning och genomförande av all gemenskapspolitik och alla gemenskapsåtgärder. Eftersom bestämmelserna om privat införsel av tobaksvaror inte har harmoniserats och å andra sidan språkkravet på texterna i den harmoniserade lagstiftningen om varningstexter på tobaksförpackningarna redan har godkänts som en grund att begränsa rörligheten för varor, kan medlemsstaterna i princip vidta nationella åtgärder genom vilka de försöker minska tobaksrökningen och skydda människor mot tobakens hälsofaror även om dessa åtgärder skulle ha en negativ inverkan på den fria rörligheten för varor på den inre marknaden. Eftersom det inte tillverkas just några tobaksprodukter i Finland och praktiskt taget alla tobaksprodukter som används i Finland är importerade produkter, är en begränsning av den privata importen på särskilda grunder inte heller ett medel för godtycklig diskriminering. Vid bedömningen av alternativa lösningsmodeller har det dessutom redan ovan konstaterats att förslaget mål inte kan uppnås på ett tillräckligt heltäckande sätt med andra metoder eller metoder som är mindre begränsande med avseende på den inre marknaden.

Godtagbarheten i fråga om åtgärder som begränsar tobaksrökning och tobakskonsumtion kan även annars motiveras på annat sätt än de begränsningar som gäller vanliga konsumtionsförmödenheter. Enligt direktivet om tobaksvaror berättigar tobakens synnerligen skadliga effekter slutsatsen att hälsoskyddet har företräde i regleringen. Dessutom har Europeiska unionen ratificerat det internationella ramavtal som syftar till att bekämpa tobaksrökning (FCTC), enligt vilket det är fråga om produkter som har tillverkats i syfte att

försorsaka och upprätthålla beroende hos användarna och som innehåller många föreningar och förbränningsprodukter som är farmakologiskt aktiva, giftiga och cancerframkallande samt förändrar arvsmassan.

Det är hälsopolitiskt nödvändigt att den totala mängden tobaksprodukter som konsumeras i Finland inte fördelar sig på produkter som är märkta i enlighet med tobakslagen och produkter som är märkta på annat sätt. Såsom konstaterats ovan räcker inte andra alternativa åtgärder än begränsning av den privata införseln av tobaksprodukter till för att i detta avseende trygga de hälsoskyddsmål som gemenskapsrätten och den nationella lagstiftningens syftar till. Det är högst osannolikt att Europeiska gemenskapernas domstol skulle betrakta skyddandet av människors hälsa mot de olägenheter som tobaksprodukter vållar som ett mindre viktigt värde än de ekonomiska och andra aspekter som hänför sig till importen av varor som resgods i en situation där det på samma grund har stiftats lagar som begränsar harmoniseringen i fråga om kommersiell import och försäljning.

Det är således möjligt att föreskriva om begränsningar av den privata införseln av tobaksprodukter i ljuset av grundfördraget samt nationella mål och omständigheter. I praktiken är det också den enda lösning i ljuset av genom vilken man kan säkerställa att propositionens mål uppnås.

3.3. Föreslagna ändringar

Enligt propositionen ska det i tobakslagen föreskrivas om kvantitativa begränsningar av importen av tobaksprodukter som resgods så att en resenär för sitt eget icke kommersiella bruk endast kan föra in i landet de i lagen föreskrivna mängder av sådana tobaksprodukter vars förpackningar inte är försedda med texter som överensstämmer med tobakslagen.

För att nå de hälsopolitiska målen är det inte nödvändigt att helt och hållet förbjuda införseln av tobaksprodukter som är märkta på annat sätt än i enlighet med tobakslagen. Eftersom målet är att hålla införseln på högst nuvarande nivå föreslås de kvantitativa begränsningarna motsvara de mängder som resenärer som kommer från länder utanför Eu-

ropeiska ekonomiska samarbetsområdet och flera nya medlemsländer för närvarande får ha med sig för eget bruk. Detta skulle betyda att en resenär enligt tobakslagen får föra in t.ex. högst 200 sådana cigaretter vars förpackningar inte uppfyller kraven enligt den finska tobakslagstiftningen.

Syftet med begränsningen av införseln av tobaksprodukter är i första hand att trygga effekten av varningstexterna på förpackningarna bland befolkningen. Såsom ovan konstaterats kan man genom tullövervakning endast i begränsad omfattning se till att begränsningarna av införseln iakttas. Sannolikt kommer åtminstone smugglingen av tobaksprodukter öka trots begränsningen av den privata importen som resgods, eftersom de höjningar av tobaksaccisen som genomförs de närmaste åren ökar vinstmöjligheterna inom den olagliga handeln. Eftersom effekten av varningstexterna på tobaksprodukter i första hand bestäms vid konsumenternas normala bruk och inte i samband med införseln, är det ändamålsenligt att även begränsa innehavet av tobaksprodukter. Också Österrike har kommit fram till denna lösning och de motsvarande begränsningar som föreskrivits där gäller förutom införsel även lagring. I tobakslagen föreslås således också ett förbud mot att inneha mera sådana tobaksprodukter som är märkta på något annat sätt än i enlighet med tobakslagen än vad som föreskrivs i lagen.

Om en privatperson för in eller innehar mera sådana tobaksprodukter som är märkta på annat sätt än i enlighet med tobakslagen än vad som är tillåtet enligt propositionen, föreskrivs det i tobakslagen också om sanktioner i anslutning till underlåtenhet att iakttas förbuden. Enligt propositionen ska det vara fråga om tobaksproduktsförseelse för vilken bötesstraff kan dömas ut. Straffet för införsel eller innehav av tobaksprodukter i strid med lagen ska vara detsamma som straffet för lindrig smuggling enligt 46 kap. 5 § i strafflagen (39/1889).

Bestämmelserna om förverkandepåföljder i 10 kap. i strafflagen tillämpas som påföljd för gärningar som är straffbara enligt strafflagen och andra bestämmelser i lag utan någon särskild hänvisning. Eftersom det kan vara problematiskt att förvara tobaksprodukter som förts in i landet i strid med tobaksla-

gen och eftersom tobaksprodukter enligt 10 a § 2 mom. i tobakslagen inte får säljas på tullauktion, ska en anhållningsberättigad tjänsteman enligt propositionen bevisligen få förstöra eller låta förstöra sådana tobaksprodukter som kan beslagtas, om det finns skäl att anta att de förklaras förverkade och som inte har något nämnvärt försäljnings- eller bruksvärde.

Den föreslagna bestämmelsen ska vara tillämplig på situationer där en person misstänks för tobaksproduktsförseelse och hjälpmedlet vid brottet beslagtas med stöd av bestämmelser i tvångsmedelslagen (450/1987) eftersom det sannolikt kommer att förklaras förverkat till staten antingen vid strafforderförfarande eller i en rättegång.

4. Propositionens konsekvenser

4.1. Ekonomiska konsekvenser

Mellan tobaksrökning och prevalens finns ett dos/respons samband, dvs. ju mera och längre man röker, desto större blir sjukdomsrisken. De totala kostnaderna för tobakssjukdomar för samhället utgörs av bl.a. sjukvårdskostnader, frånvaro från arbetet och sjukpensioner och de uppskattas uppgå till så mycket som två miljarder euro om året. Om de åtgärder som vidtas för att minska tobaksrökningen lyckas, är de ekonomiska konsekvenserna således i princip positiva såväl medborgarna och samhällsekonomin som för statsfinanserna och kommunalekonomin.

Redan den nuvarande nivån på importen som resgodis och smuglingen medför ekonomiska förluster för tobaksförsäljarna och förluster av accisintäkter för staten. Trots att strävan med propositionen inte är att påverka dessa omständigheter har propositionen också positiva konsekvenser för näringsverksamheten i anslutning till försäljningen av tobaksprodukter, eftersom den andel av den totala konsumtionen som de tobaksprodukter som säljs i Finland står för förblir på uthärdlig nivå trots att importen som resgodis sannolikt ökar något till följd av accishöjningarna. Likaså har begränsningarna av importen som resgodis tillsammans med höjningarna av tobaksaccisen positiva konsekvenser för statsfinanserna.

Begränsningen av importen av tobaksprodukter som resgodis inverkar inte alls direkt på reglerna för den kommersiella importen av produkter. De regler som gäller t.ex. accisbeskattningen och texterna på produktförpackningarna förblir oförändrade när det i den kommersiella importen.

Däremot kan den ekonomiska nyttan för privatpersoner som för in tobaksprodukter för eget bruk delvis försämrats till följd av förslaget. Sedan början av 2004 har tobaksprodukter kunnat föras in från flera medlemsstater som import som resgodis för eget bruk. Denna införsel har tills vidare varit så liten jämfört med införseln från närområdena och fartyg att den inte har haft någon mera allmän ekonomisk betydelse. Viktigare är att om införseln inte begränsas, skulle frisläpandet av importen som resgodis innebära ett betydande ekonomiskt incitament för hundratusentals människor att föra in så mycket billiga tobaksprodukter till landet från närområdena och fartyg som möjligt. Den eventuella nyttan minskar också för de privatpersoner som skulle vilja föra in tobaksprodukter åt andra utan kvantitativa begränsningar och utan att betala accis samt för de näringsidkare som är verksamma utomlands och som skulle vilja utveckla sin affärsverksamhet och bygga den på tobaksköpare som kommer från andra medlemsstater.

4.2. Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

Övervakningen av de nuvarande begränsningarna av den accisfria importen av tobaksprodukter som resgodis ankommer på tullen. De kvantitativa begränsningar av importen som resgodis som föreslås i propositionen är desamma som för närvarande iaktas inom trafiken från t.ex. Ryssland, Estland och Lettland.

De importmängder som tullen övervakar förändras således inte jämfört med nuläget. Enligt 2 § 1 mom. i tullagen (1466/1994) kan befogenheter enligt tullagstiftningen utövas med iakttagande av gemenskapens lagstiftning även inom gemenskapens inre trafik för övervakningen av efterlevnaden av förbud och restriktioner om import av varor. Även

utan stickprov har medborgarna tämligen väl iakttagit de gällande kvantitativa begränsningarna för accisfri införsel. Eftersom avsikten är att de föreslagna bestämmelserna ska träda i kraft samtidigt som begränsningarna av den accisfria importen som resgods upphör, förblir medborgarnas laglydighet sannolikt på nuvarande nivå och några särskilda övervakningsresurser behöver inte anvisas.

Förutom tullen övervakar polisen särskilt att den begränsning som gäller innehav iaktas. I praktiken kan polisen inte särskilt övervaka privat innehav av tobaksprodukter som förs in för eget bruk och det är inte heller ändamålsenligt att den gör det. Den föreslagna begränsningen av innehav av tobaksprodukter kan dock avsevärt förbättra polisens möjligheter att ingripa i olaglig återförsäljning av tobaksprodukter.

4.3. Konsekvenser för hälsan

De viktigaste konsekvenserna av förslaget hänför sig till uppnåendet av de tobakspolitiska målen. Den hälsopolitiska effekten av texterna på tobaksprodukternas förpackningar hänför sig särskilt till varningstexterna som uppmuntrar rökarna att sluta röka. Var-

ningstexternas synlighet speciellt tillsammans med höjningarna av tobaksaccisen bidrar till att cancer, hjärtsjukdomar, förlamningar, komplikationer under graviditeten och kroniska förträngningar i lungorna till följd av tobaksrökning minskar. De som röker löper dubbel risk att få hjärtinfarkt och t.ex. hälften av hjärtinfarkterna hos personer under 50 år kunde förhindras om de slutade röka.

5. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet utgående från den mellanrapport som arbetsgruppen för beredningen av tobakspolitiska lagändringar och åtgärder publicerade den 8 maj 2008. Utlåtanden om propositionen har begärts av finansministeriet, justitieministeriet, arbets- och näringsministeriet, inrikesministeriet, Social- och hälsovårdens produkt-tillsynscentral, Folkhälsoinstitutet, Tullstyrelsen, Centret för Hälsofrämjande rf, Finlands Tobaksindustriförbund rf, Philip Morris Finland Oy, Rederierna i Finland rf, Finavia och Finnair Oyj.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

Rubriken för 4 kap.: Rubriken ”Försäljning och reklam” skall enligt förslaget kompletteras med ett omnämnande av införsel.

7 b §. Enligt förslaget ska man när det gäller andra tobaksprodukter än sådana som är märkta i enlighet med 7 § 3 mom. i tobakslagen för eget icke kommersiellt bruk få föra in till landet eller inneha högst 200 cigaretter eller 50 cigarrer eller 100 cigariller eller 250 gram cigarettobak eller en kombination av ovan nämnda produkter så att deras procentuella andelar av de tillåtna maximimängderna är sammanlagt högst 100. 7 § 3 mom. i tobakslagen förutsätter att tobaksprodukters minutförsäljningsförpackningar är försedda med texter på finska och svenska som innehåller varningar för de men för hälsan som tobaken vållar och uppgifter om halterna av tjära, nikotin och kolmonoxid som uppstår vid rökning av en cigarett.

Paragrafen skiljer inte mellan situationer där om accis betalas för produkterna eller där produkterna förs in från en annan medlemsstat eller ett tredje land.

31 e §. Brott mot 7 b § som begränsar införsel och innehav ska enligt förslaget vara en straffbar gärning. Som straff för tobaksproduktsförseelse ska böter kunna dömas ut. Förseelsens straffbarhet förutsätter uppsåt.

Om någon för in i landet tobaksprodukter i kommersiellt syfte och inte betalar acciser för produkterna gör han sig skyldig till skattebedrägeri. I regeringens proposition med förslag till revidering av bestämmelserna om alkoholbrott RP 84/2008 rd, vilken som bäst behandlas i riksdagen, föreslås att 46 kap. 6 § i strafflagen ändras så att för olaga befattningstagande med infört gods döms också den som tar befattning med sådana accispiktiga produkter som efter införseln i landet har blivit föremål för skattebedrägeri. Förslaget bidrar till att förbättra tillsynen över olaglig handel med tobaksprodukter, eftersom bestämmelserna ska tillämpas t.ex. i en situation där en person av en annan person accisfritt köper tobaksprodukter som förts in som resandeimport.

Den straffbestämmelse som gäller brott mot 7 b § i tobakslagen är en sekundär bestämmelse i förhållande till skattebedrägeri och olaga befattningstagande med infört gods. Bestämmelsen kan tillämpas till exempel när ett lager av tobaksprodukter som förts in i landet påträffas hos den misstänkte, men när det inte är klart vem som har fört in produkterna i landet.

Bestämmelserna om förverkandepåföljd i 10 kap. i strafflagen tillämpas som påföljd för gärningar som är straffbara enligt strafflagen och andra ställen i lag utan särskild hänvisning. I praktiken ska brott mot de begränsningar som gäller införsel och innehav av tobaksprodukter också leda till att tobaksprodukterna i fråga beslagtas och döms förverkade med stöd av 10 kap. 5 § 1 mom. i strafflagen. Vid strafforderförfarande kan den som ska dömas för tobaksproduktsförseelse dömas till bötesstraff och en förverkandepåföljd på högst 1 000 euro.

Eftersom det kan vara problematiskt att förvara tobaksprodukter som förts in till landet eller innehafts i strid med lagen och tobaksprodukterna enligt 10 a § 2 mom. i tobakslagen inte får säljas på tullauktion, ska en anhållningsberättigad tjänsteman enligt propositionen bevisligen få förstöra eller låta förstöra sådana tobaksprodukter som kan tas i beslag, om det finns skäl att anta att de kommer att förklaras förverkade antingen vid strafforderförfarande eller i en rättegång och de inte har något nämnvärt försäljnings- eller bruksvärde. Bestämmelsen motsvarar 60 a § i alkohollagen i regeringens proposition med förslag till revidering av bestämmelserna om alkoholbrott RP 84/2008 rd, vilken som bäst behandlas i riksdagen.

2. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet.

I grundlagens 79 § 3 mom. stadgas det att av en lag ska framgå när den träder i kraft. Av särskilda skäl kan i en lag anges att tidpunkten för ikraftträdandet bestäms genom

förordning.

Till följd av förändringar som sker i Finlands närområden kan skattelagstiftningens begränsningar av importen som resgods försvinna under 2009 för närområdenas del. Den närmare tidtabellen beror särskilt på de höjningar av tobaksaccisen som genomförts i Estland och hur de påverkar tobakspriset. Grundlagsutskottet har i sin praxis sett det som ett särskilt skäl att tidpunkten för ikraftträdandet hänger samman med att t.ex. Euro-

peiska unionens lagstiftning träder i kraft. Kravet i grundlagens 79 § 3 mom. på särskilda skäl alltså uppfylls och enligt förslaget ska statsrådet kunna föreskriva att lagen ska träda i kraft vid samma tidpunkt som de begränsningar som hör till accislagstiftningen försvinner.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 13 augusti 1976 om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning
(693/1976) rubriken för 4 kap. och
fogas till lagen nya 7 b och 31 e § som följer:

4 kap.

Import, försäljning och reklam

7 b §

I Finland får det inte utöver 200 cigaretter, 50 cigarrer, 100 cigariller, eller 250 gram pip- och cigarettobak för eget bruk föras in eller innehas tobaksprodukter med en text som avviker från vad som föreskrivs i 7 § 3 mom. På en och samma gång får produkter av flera slag föras in eller innehas i Finland bara i sådan mängd att summan av produkternas procentuella andelar av de tillåtna maximimängderna uppgår till högst 100.

31 e §

Den som i landet för in eller innehar tobaksprodukter i strid med 7 b § ska för *tobaksproduktförseelse* dömas till böter, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans.

En anhållningsberättigad tjänsteman får bevisligen förstöra eller låta förstöra en sådan tobaksprodukt jämte omslag som kan tas i beslag, om det finns skäl att anta att den kommer att förklaras förverkad med stöd av 1 mom., och den inte har något nämnvärt försäljningsvärde.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet.

Helsingfors den 19 december 2008

Republikens President

TARJA HALONEN

Omsorgsminister *Paula Risikko*